

EMPORDA: FEDERAL

Preus de subscripció

Figueres 1 pta. trimestre.
Fora, 1'25 "

Setmanari d' U. F. N. R.

Redacció y Administració: CENTRE FEDERALISTA EMPORDANÉS

Número solt 10 cents.

» atrassat 20 »

Any I.

Figueres 1 Juliol 1911

Núm. 14

MODERNA FARMACIA CUSÍ

Braguers especials de la
FARMACIA CUSÍ
DE TEIXIT DE GOMA ELÁSTICA
Y D' ACER FLEXIBLE
SON IMPERCEPTIBLES, SE PORTEN SENSE MOLESTIA

Y DUREN MOLT DE TEMPS

GRANS MAGATZEMS

Carrers GERONA, 13
PRESÓ, 4 **FIGUERES**

PUIG PARÍS

ELS MES IMPORTANTS DE LA REGIÓ

GRAN BAZAR

de roba feta per Homes i Joves

Especialitat en trajos per nens

Panyeria * Genres de punt

Camiseria * Corbateria * Elastics

Cinturons * Lligues-Cames

Mocadors * Bisuteria * Depo-

sit i venda de vellut de les princi-
pals fàbriques * Perfumeria, etc.

SASTRERIA A MIDA

Exposició permanent de darreres novetats

Les Bases de l'Unió Federal

Apurant fins al ridicol una confusió gramatical, un redactor del periòdic lerrouixista de Figueres vol entossudir-se en afirmar qu'els federals nacionalistes, en les Bases de l'Unió, afirmem el nostre intent de treballar pera resoldre les relacions entre l'Estat i l'Església, sobre la base de pagar el culte *pera els seus adeptes* am fondos del Estat.

Deixem apart l'estranyesa de que un afiliat a un partit sensa altre programa ni voluntat que la d'un quefe indiscutible, vulgui establir comparacions entre 'l seu partit i la nostra Unió que te unes Bases aprovades en assemblea per cada un dels partits originaris. Deixem també de banda la consideració de que'l nostre adversari, que desde 'l periodic lerrouixista cerca defectes en la nostra doctrina, sab, igualment que nosaltres, que encare que 'l programa dels federals nacionalistes fos el mes perfecte del mon, ell i els que com ell pensen i senten en la política local, no serien dels nostres.

Anem ara a observar que aquells que parlen tant de programes, creient-se esser mes avensats qu'altres, son precisament esperits envellits que concebeixen la política com la gent del sigle passat. Confeccionar un programa, posar-lo en un quadro i barallar-se després amb el partit del costat perque l'apartat tal del article tants diu o deixa de dir, aixó es la política vella. Actualment, els partits afins, deixen a segón terme les qüestions que 'ls-e separen i que son de llunyana solució i lluiten junts pera alló que 'ls hi es comú i de realització immediata. Entre altres, tenim l'exemple d' Anglaterra, ont el partit obrer s'ajunta amb el nacionalista irlandés i amb el ministerial pera ajudar an aquest en la llei del retir pera obrers, la d' autonomia d' Irlanda, la de

reforma de la cambrà privilegiada, etc.

Las bases de l' U. F. N. R. están redactades en el sentit de buscar solucions immediates; al mateix temps que s' hi veu una orientació en cada un dels problemes polítics i socials, s' hi veu fixat un criteri pera fer obra de moment, pera treballar en l' implantació de reformes democrátiques sensa esperar l' endemà de la proclamació de la República.

Precisament, en el problema de les relacions entre l'Estat i l'Església, poc després d' esser aprovades les bases de l' Unió, en Pere Coromines devant del poble de Figueres va exposar d' una manera admirable la possibilitat de plantejar dintre del regim actual la supressió del pagament del culte i clero.

LA BASE IV

Pera que algún lerrouixista pugui estudiar alló de les relacions jurídiques, que tant els li costa d'entendre, copiém integro el paragraf de la Base IV que a referencia á la qüestió:

«No per esser les uniques reformes que's proposa realisar—L'Unió—sino perque en els presents instants prenen lloc preminent en el camp de les conquestes polítiques, declara especialment que treballará pera resoldre juridicament les relacions entre l'Estat i l'Església sobre la base del sosteniment del culte pels seus adeptes i de plena sobirania del Poder civil, i en el sentit d'absoluta llibertat i igualtat pera totes les creencies i per tant am secularisació del matrimoni, del registre i del cementiri...»

Si amb aixó no n'hi hagués prou, aquí va un altre lliçó: el discurs que'n Pere Coromines va pronunciar en el primer mitin d'U. F. d'aquí Figueres; sobre la qüestió religiosa va dir lo següent:

«Heus aquí perque'm sento inclinat al

parlarvos avui, a escullir entre totes les reformes que conté 'l programa de l'Unió Federal Nacionalista Republicana aquella que se refereix a les relacions jurídiques entre l'Estat i l'Església. Jo crec que hem de fixar clarament el punt de vista en que se situaría la reforma si la nostra actuació la provoca.

«Si nosaltres els homes republicans la poguessim emprendre aquesta reforma pel nostre compte, si desde 'l poder poguessim arreglar les relacions entre l'Estat i l'Església colocariem la qüestió desde un punt de vista diferent del que ho hauria de fer.

«Nosaltres no podem admetre com a persistent, com a perdurable, aquest sistema que 'ns obliga als que no participem de les creencies religioses católiques, a mantenir al clero en contra de les nostres creencies. (Ovació).

«Heus aquí doncs, el terreny ont portarem la qüestió i es precís que d' una manera clara i ben efectiva el puntualisem.

«Ja haveu sentit á dir que la raó que s' adueix contra els intents de reforma en aquest sentit nostre, la fonamenten en la influencia económica de les reformes de Mendizábal. El clero — se diu — tenia riqueses que l'Estat se 'n apoderá en virtut de les lleis desamortisadores, per lo tant el pressupost de culte y clero es una càrrega de justicia, perque es en compensació de la expropiació de les riqueses del clero.

«Peró aixó no te cap fonament economic, perque després de fer la liquidació dels bens del clero expropiats no han donat un resultat tan enorm que justifiqui aquests 40 milions per any que representa el pressupost. Hem d' exigir, doncs, una liquidació d'aqueixa renda, no 's poden regoneixer ja mes interessos de la renda d'aqueíl capital expropiat. Hem de portar, doncs aquesta qüestió a una precisió ben neta. Perque si se vol que la riquesa expropiada justifiqui una compensació,

aquesta hem de volguer que tingui un limit.

«Que se'ns digui que en 20 o 25 anys hem de pagar interessos, però passats aquets anys fer una liquidació definitiva pera que'l home pugui anar per aquestes terres generoses, sense pensar que ha de donar ni un borrall pera mantenir cultes ni cleros que repugnen a la seva conciencia.»

«Heus aquí la opinió que representa la base referent á n'aixó, de la Unió Federal Nacionalista Republicana. Jo us invito a que reparau tot lo que s'hagi dit en diaris y en publicacions, en paraules apassionades de miting, sobre la qüestió i aviam si trobeu un sol partit mes radical, mes avensat que el criteri de la Unió Federal Nacionalista Republicana.

«Nosaltres volém un lloch en aquesta avensada que'ns volem posar sota l'ombra resplandenta den Pi, volem un lloch en aquesta avensada que impulsi el camí de les reformes democrátiques d'Espanya.

«Y anem pels camins nets, per noves vies que son les seguides en tota l'Europa occidental.

«No volem res de cridoria ni de bullangues de carrer. No volem paraules, sino fets, obres.

«Nosaltres hem estudiat serenament el problema y sobre'l terreny de les reformes jurídiques volem que's plantegi.

«Els republicans de nostre país havien seguit fins ara un mal camí; s'havien entretingut buscant contradiccions entre un paragraf y altre de la Biblia, s'havien embolicat en xorques ridícoles discusions metafísiques de si hi ha Deu o no hi ha Deu.

«No es aquest el camí pel cual nosaltres anirém. A Fransa s'ha fet la reforma y les Cambres franceses no's convertiren pas en un concili. Sentant el respecte a totes les conciencias, nosaltres posem la qüestió en un problema juridic que podem llegitimament trepitjar.»

Impresions i Notes

Hem llegit les paraules grolleres que desde'l periòdich lerrouxista, adreßades a nosaltres, sols serveixen pera rebaixar la ploma inculta que les ha escrites.

Considerem propi d'enteniments desencaminats per passions petites, treure conseqüències odioses de fets insignificants i sense malícia.

Deu ésser que 'ls seus esperits atormentats per la renúncia no poden concebir que hi hagi persones que visquin amb el cor alegre, generós, lluny de la foscor de la venjança i lliure de baixes passions; doncs ja que ells atribueixen renúncies i venjances als altres es que deuen veure's capassos de sentir-les.

Tenim en el nostre periòdich una secció destinada á riure. No pensem pas dedicar-nos a insultar als nostres adversaris. Creiem que un periòdich republicà malparlat és un enemic més de la República.

Qui ho entent, qui n' ho entent

Diu qu' els de «La Razón», volen negar els triomfs qu' en Salvatella arreu va recullint. ¡Pobre gent!

No 'ls hi seria lo mateix reproduir el discurs que va fer en Lerroux en el banquet del *tinglado* quan arribà a Barcelona després d' haverse ben passejat, mentres els seus subdits se feyen matar; i a continuació esplicarnos l' actitud que actualment guarda aquet senyor sobre'l maieix problema que va portar aquells fets de juliol?

Aixó podria titularse, «Lo que va de ayer á hoy»... ó «Cada hu s' enten i balla sol.»

Entre tant, alguns resten sota terra, mentres altres se queixen desde'l nostre Presiri del abandonó ab que s' els té, malgrat la visita del *Milianu*.

El caudillo ara sols se preocupa de reivindicar a un expolicia dels reis de Portugal.

NO VOLÈM EL PRESIRI

Grans mercès, senyors delinqüents

Agrahim ab tota l'ánima la col·laboració que a la nostra campanya contra'l presiri ens prestan els senyors delinqüents...

Equivocadament creiem que tota la gent honrada, que tot Figueres i tot l'Empordà hauria respost a nostres paraules inspirades en l' amor que sentim per l' honradesa i la pau de la nostra contrada. Les nostres paraules han restat sense ressó i enlog ni en ningú dels qu' ens volten, em trovat la Santa Indignació qu' esperabem convertiria l' ensonyament en acció... Ja desesperabem, al veure inútils les nostres paraules, desoïdes les nostres veus... empró si muts han quedat els nostres companys en la premsa, si inactives han restat les comissions abolicionistes, si creuats de braços permaneixen els ciutadans empordanesos, no ha mancat qui volgués col·laborar a la nostra campanya pel sanejament moral de l' Empordà.

Grans mercès, senyors delinqüents.

Les vostres gestes criminals han vingut a confirmar les nostres temenses i molt serà que perseverant en la vostra tasca no arribeu a indignar als ciutadans fent per la nostra campanya lo que no havem lograt nosaltres.

Un assassinat i tres robos en una setmana es una cosa bastant pintoresca en el nostra Empordà... i sí com es d' esperar la nota pintoresca augmenta creiem qu' es donará una forta empena cap a la consecució dels nostres anheles.

Si les paraules serenes no desperten els sentits embotats, alegrem-nos de que

les gestes criminals fassin indignar als ensofits.

Grans mercès, senyors delinqüents.

Per la nostra part correspondrem a la vostra amable i no gratuita col·laboració, donant tota la publicitat posible als vostres esplets... Vulgui Natura qu' ells fassin enrogir la faç dels ensofits.

Grans mercès, senyors delinqüents.

GIANNOTTI.

TRAGEDIA EN EL PRESIRI

Les primeres noves

Cap allà les vuit de la nit del passat diumenge, comensà a correr la noticia de que en el Presiri habia ocorregut quelcòm greu. Tot seguit se parlà de morts, de tompament entre presitaris i empleats, d' un plan preconcebut pera donar un cop atrevit, de que per mida de previsió s' havia fet tancar la portalada del «Principal»...

Tot aixó i molt més era lo que per tot arreu se deia, entremitj d' un esverament propi de vehins poc acostumats a n' aquets espectacles. Inutil es dir que durant la nit no 's parlà d' altre cosa.

Antecedents

Entre 'ls empleats que constantment com cinta cinematográfica passen per aquet Presiri, n' hi ha de tots els temperaments. Mentres els uns volen agafar la cosa en sentit bondados, altres — belleu men coneixedors dels instints d' aquesta gent — creuen que la mellor tática, es la severitat estremada. El director actual, sembla partidari d' aquest darrer sistema.

Degut, doncs, a la actitud solviatada dels presos, i a trovarsels-hi gran nombre

d' armes de les que ja veyém quin us ne fan, s' els ha tingut tancats durant alguns dies en les corresponents *casas matas*.

Naturalment, a la poca llibertat que tenen, ordinariament alguns d' ells, comparada ab la de que relativament gosaven a Ceuta, afegirhi no poder sortir al pati espayós hont de costum passen el dia, amen d' altres privacions que com a castic s' els imposen, fa que estiguin possehits d' un neguit en el que s' hi cova l' odi, la venjança, i l' etern desitj de fugir.

Conseqüències

Aquestes, esdevindrán terribles per els mateixos guardians, com ho demostra l' intent d' assassinat de que fou víctima temps enrera un empleiat que, complint son deurer s' avisá de com els presos cercaven una reixa.

Els fets ens han vingut demostrans que la punyalada está a l' ordre del dia, i que per la més petita qüestió corre el ganivet matant ó ferint a cualsevulga company d' infortuni si la víctima no recau en la persona d' algún empleat com últimament ha succehit.

Les armes

Tothom se fa la mateixa pregunta: Com poden entrarhi? Tirarles desde fora per el fosso, se fa imposible, per la distancia i per la vigilancia. Entrarles ab el menjar que les families els porten, hem de pensar que pel compte qu' ha de tenirlos als que revisen els cistells, no es posible. D' hont les trehuen doncs?

Lo cert es que les armes s' hi troven a dotzenes. S' han descobert llimes amagades dintre empollas de llei; serres de cabell entremitj d' un cartró, i arriha a tant la inventiva d' aquesta gent, que dintre un clot de la paret tapat ab mastegons de pa i degudament emblanquit després, hi tenien un magatzem de ganivets que han passat a engroixir la colecció dels molts que últimament s' han trovat.

L' últim fet

Hi ha qui diu que fou un verdader miracle qu' el passat diumenge no fos un dia de penosa recordansa per nostra ciutat.

Els presos ab les condicions de castic que ja hem apuntat, no ignoren qu' en la fortaleza, els dies festius sols hi resten aquells que per deures ineludibles no poden abandonarla; aixís qu' el dia més apropiat per cualsevol intent se saben de memoria qu' es el de festa. Degut a n' aixó, sembla que volien aprofitarlo pera donar un cop dels que, sortint bé, hauria deixat la penitenciaría ben *neteja*, i pera conseguir lo qual, está clar, haurien tingut de comptarse algunés victimer.

L' atrac

El presitari conegut per el «Moreno», desd' alguns temps, i degut a unes punyalades donades al cabo de vara anomenat

Pagant, resta castigat en cel-la apartada de les altres.

El vigilant senyor Ramón José Rodríguez que, precisament no fa molt va arribar d' un altre presiri, complint les ordres de vigilancia, com de costum, va entrar a la cel-la del Moreno, i aquest, sens donarli temps pera fer el degut regoneixement, se l' hi tira al damunt, donantli 21 cops de punxó, deixantlo greument ferit.

En aquell moment, s' encertaba a passar per aquell lloc l' encarregat d' encendre 'ls llums, que, al adonarse del assassinat que s' estava cometent, demaná auxili, evitant aixís la mort segura del pobre empleiat.

Un piquet de tropa va reduir al criminal, que fou tancat en altra cel-la i amarrat en blanca.

Aixó sembla que debía tenir l' objecte que mes amunt senyalém, o sia, desarmar al vigilant agredit, matar ab el revolver d' aquet (qu' en aquell moment precisament no portava) als quatre o cinc empleiats mes que vígien per el pati, obrir les demés cel-las i marxar en corporació, fent cara á tot obstacle.

El plan podia ésser atrevit; les conseqüències, val mes no pensarles...

El «Moreno» sembla que quant veu algun empleat se posa fet una fera. Les families d' aquets que corren per aquí no s' amaguen de vaticinar quelcom greu.

Es molt vergonyós deixar á uns homes que cobren sous irrisoris al albir de quatre brètols, com si fossin carn sacrificable als mals instints.

En altres nacions, els governs no trovarien homes que per vuit quartos es presessin a tenir constantment exposada la vida.

El róssec del Presiri

Capitul de robos

Diumenge, dia 25. A can Pou, botiga de robes del carrer del Forn, foren sorpresos per la mestressa de la casa, dos homes en el moment en que s' apoderaven d' unes pessas de panyo d' un dels prestatjes. Al veures descoberts, fugiren, sense que s' en tinguin noticias, per are.

Dilluns, dia 26. A can Gratacós (Bernadet), flea del carrer Ample. Furt consumat, puig un home s' emportá la plata del calaix del taulell, no acompanyant-hi la calderilla per manca de temps. La noieta de la casa s' en adoná i correguent darrera del lladregot, feu que fos agafat i conduit á la presó.

A can Genís Compte, sastrería del carrer den Pep. Furt de pessas de panyo, frustrat, mercès a l' aparició casual de la minyona.

Conseqüències que s' en deriven:

1.º Que no val a badar — tal com diuen els anuncis d' en Genís. — I encare es millor proveir-se d' aquells calaixos de taulell, que ven en Francisco Batet, que

IMPRESIONS

d'una excursió d'hivern al Canigó

(Continuació).

Marxarem aixís un hora i mitja; a la regió dels pins seguí insensiblement la dels abets i a una perspectiva de camí ne seguia un' altra de pareguda; darrera nostra, la plana de Prades iluminada pel sol de mitjdia, apareixia magnífica en un revol de camí, i contemplat se reposaven els ulls cansats de mirar tanta desolació.

A l' hora i mitja de caminar, sobtament, a l' altre banda d' una roca foradada, qu' el camí travessa, l' aspecte de la montanya cambia completament; les vertents s' extenen i apareixen cobertes d' una exuberant vegetació alpina; un gran circuit de montanya tanca per tots costats l' horitzó i se desplega en una immensa extensió de verdor; els pins i els abets s' hi barregen confosament; un se sent impresionat al arribar an' aquest lloch, d' una colla de sensacions barrejades; d' admiració, de grandiositat, de soletat, d' ahi-llament; els ulls no 's cansen de contem-

plar i d' admirar; cap al cim i en les clarianes, la blancor de la neu contrasta ab el vert fosc dels abets; tot es igual, mes tot es gran; el murmurar del torrent qu' al fons saltironeja entre roques es la sola fressa que se sent i fa que sigui mes sensible el gran silenci d' aquelles soletats.

Aprofitarem un racer de la montanya ahont no hi ha may neu, pera menjar alguna cosa; mitj hora de descans mos deixá disposats per empendrer la segona part de l' excursió, forsa mes penosa.

Mos carregarem els sacs altra vegada i emprenguerem de nou la marxa; bentost un se trova sota un toldo de verdor; a dreta i esquerra, els troncs dels abets s' alsen esbelts amunt, amunt, cercant la llum; ja no hi ha perspectives mes que de tan en tan en una clariana; els abets ho tapen tot i ho invadeixen tot; l' aspecte de lo que 'ns rodeja es sempre nou i sembla sempre igual; soques d' abets innumbrables mirant cap amunt, altra infinitat de soques mirant de l' altra banda; aquella sensació de benestar qu' un sent al troverse entre mitj d' arbres frondosos, se sent en aquells indrets en grau superlatiu; malgrat el gruig de neu, es posible seguir el camí encara una bona estona i

anem caminant silenciosos seguint ses sinuositats; trovarem un reguerot ahont encara hi rajava aigua; fou la darrera que veurem.

Després de caminar un' hora mes, trovarem la casa forestal de Balatj; al istiu se trova al mitj d' un prat, ara en mitj d' una gran blancor; els camperols l' han cremada per rancunies ab el guarda bos; una casa cremada en mitj d' aquelles soletats me feu tristesa.

El camí desapareix completament passat Balatj; cal anar á l' aventura i guiarse per intuició; estém en ple paysatje canigonenc; nomes que neu i arbres; pujem tot dret una pendent forsa sobtada i els pulmons trevalen de valent i el cor bat ab impetuositat; de tan en tan reposem estontolats sobre'l tronc d' un arbre ó asseguts sobre una branca; la pujada es llarga i penosa i els sacs comensen a pesar i les converses se fan cada vegada mes curtes i mes espaiades.

La neu porta be i podem pujar relativament depressa; les raquetes qu' aviem portat per precaució i que tant mos avien servit dos anys enrera, ara poden quedar penjades sobre l' esquena; malgrat aquesta ventatja, la pujada es fadigosa

en extrem; seguim pujant durant mes de dos hores de la mateixa manera.

Al cim de la pujada se trova el pla dels Cortalets; hi ha dos barraques de pastors de les que no 's veu mes que la coberta; tot lo demés, es una gran extensió blanca; els abets desapareixen i tornen el pins que cada vegada son mes clars; les llomes que hi ha sobre nostre son forsa despoblades d' arbres, i son d' una blancor inepicable; els cims s' oviren també tots blancs; cap roca, cap planta, res mes que l' immensa blancor per tot arreu, i de tan en tan la taca fosca decorativa d' un pi; es un paysatje desconegut i impossible d' imaginar el que 'ms rodeja; es precis veurer aquella immensa blancor pera penetrarsen.

Mos cal fer encara una forta pujada per arribar al Chalet; sobre nostres caps s' ovira ja'l planer de pins que l' rodeja i aquesta proximitat mos decideix á reposar un poc ans de fer el darrer esforç; del lloc de repós, ovirem novament la plana de Prades qu' ara es ja lluny; els ulls vagen per sobre les montanyes; l' horitzó es amplísim i se confon ab el cel a l' infinit; davant nostre, la cadena del Carlit s' aixeca també ben blanca; el cel es seré.

(Acabará.)

J. CUSÍ.

tanquen sense clau i sols poden obrir-se estant al tanto.

2.ª Que 'ls lladregots necessiten roba.
3.ª Que la vigilància no està a la llaçada que 's necessita.

¡Figuerencs! ¡Empordanesos!

Poble masell, poble eunuc, pera quant guardes la virilitat si es que t' en resta?

No veus com aquesta terra va perdent aquella característica cantada per els poetes, i regonegada per tothom?

Que no t' adons de com la seguretat deixa d' existir, i qu' els robos sovintegen?

—Per que restes impassible tu i les teves autoritats davant del sens fi de gent estranya que poc a poc se va recullint entorn teu? No veus perillar la teva vida?

¡Pensa que la manca de seguretat se va extenent, pensa que aixó matará 'ls mercats, pensa ab el pervindre que t' espera!

Poble eunuc, poble masell, es qu'esperes despertar quant ja no hi haji remei?

Aixeca-t d' una vegada; revolta-t; no restis indiferent a la ruina que t' amenaça...

DE LA CIUTAT

Gestions del senyor Salvatella

Retalls de la premsa.

«El diputat d' U. F. N. R. don Joaquim Salvatella ha manifestat a una comissió de dibuixants que estava gestionant la llibertat del senyor Sacristán.

Així mateix ha dit el senyor Salvatella que 'l Govern, d' acord am els diputats republicans donará pel mes d' octubre una amplia amnistia per delictes d' impremta.»

**

«Esta mañana visitaron al ministro de Fomento y al director general de Agricultura los Sres. Alvarado, Martín Rosales, Prado Palacio y Salvatella, como representantes de distritos olivareros, para tratar de la inspección de las fábricas de aceite.

Tanto por parte del Sr. Gasset como del Sr. Gallego encontraron los comisionados toda clase de facilidades para el mejor éxito de su gestión.

Resultado del cambio de impresiones será una Real orden que aparecerá en breve encomendando al jefe del servicio agrónomico de las provincias olivareras y á un representante que designarán las Cámaras Agrícolas la inspección y denuncia de los aceites de oliva adulterados con los de semillas, exceptuándose de la desnaturalización los aceites de cacahuet.»

De la J. M. d. U. F. N. R.

El nostre amic Martí Carreras, com á President de la Junta Municipal d' U. F. N. R. d' aquesta ciutat, ha rebut una carinyosa i expressiva carta del Sr. Pere Pl i Sunyer, de Cette, en resposta á la de pesam que li havia remés, per la mort del seu fill Enric.

El que ignora, interroga... que diu aquell

Els senyors de la Comissió que, de resultes d' una reunió del Partit Federal, es va formar pera examinar lo de la baixa de Consums, han acabat ja el seu comés?

Si contesten que sí, ¿podriem saber el resultat de la inspecció per ells practicada?

Considerant que 'l públich té 'l dret de saberho, i que 'ls regidors no poden restar mes temps, tenint en entredit la seva honra o la seva competencia, creiem que no s' ens negará la resposta.

Será cert?

S' ha repetit ab insistencia que dos gutzils municipals, en ocasió de la última festa que tingué lloc en l' edifici dels *freres dels fossos*, actuaven de porters recullint les invitacions, i per tant, al servei de la casa.

Com sia que no es aquesta la seva feina, nosaltres ne duptém; mes, procurarem esbrinar-ho, i de resultar cert, no cal dir

seria censurable la conducta d' aitals empleats.

No l' hi sembla senyor Alcalde?

Per moralitat y per higiene

Per aqueixes dugues poderoses rahons, s' hauria de manar tancar unes cases de dormir que hi ha a Figueres.

Per moralitat, perque moltes vegades s' hi refugia gent de mal viure, renyida ab la policia, i que despres dona que fer a les autoritats. Malgrat lo que prevé la llei, aqueixes cases no donen *parte* diari (1) a l' Arcaldia, del personal que s' hi hostatja.

Els pillets passavolants se sacrifiquen de 10 céntims, anant a dormir a les cases de referencia, perqu' si van als Caputxins els hi prenen les armes.

Per higiene, també, convé que s' ordeni la seva clausura. Si 'l nostre Batlle es pren la molestia d' anarhi a fer una visita veurá en una mateixa sala-cuadra, bruta i pudenta, homes, dones, nois, gallines, conills i altres bestioles no tant vistoses, que tots passen junts la nit, sense mes llit que uncs márfegues podrides y plenes de porqueria.

Si 'l senyor Carbona ens escolta, i 's decideix á inspeccionarho o ferho inspeccionar, no duptém que ordenará inmediatamente que 's tanquin aquestes *fondes* que 'ns avergoneixen i menassen.

Exhibició curiosa

Esta cridant fortament l' atenció del public figuerenc l' exhibició, de una ampolla mágica inagotable, en els magnífics aparadors dels Magatzems Puig París.

L' éxit obtingut per l' Ampolla de Glogau es una demostració ben palpable de la seva curiosa perfecció.

Aconsellém als nostres llegidors que vagin a veure l' ampolla mágica dels Magatzems Puig París, si ençara no ho han fet.

D' higiene

L' istiu ab sos calors, l' excés de fruites, l' afany de satisfer la set i altres excessos i altres afanys propis de l' estació farien actualitat parlar d' higiene si desgraciadament no ho fos sempre a Figueres.

La neteja dels carrers i la recullida d' escombraries es de lo mes descurada que tenim en materia d' higiene. I la deixadesa no es sols dels encarregats de emportar-sen les escombraries sino que també afecta als encarregats de ferlos complir. El passat Corpus s' aná recullint les escombraries en tot el curs que debia seguir la processó, pocs moments abans de sortir. Malgrat anar acompanyat l' escombrariere per un municipal i a pesar de les indicacions de varis vehins deixaren en varis indrets, com per exemple en el carrer de Joan Matas, tot el sol cobert de *ginesta* animal, com si els de la neteja creïessin que hi debíen mancar paperets.

Se conta també que un d' aquestos dies al esser requerit l' escombrariere per un vehi a que recullís un munt de bruticia, s' hi negá, alegant que ja ho faria el sendemà.

Tot aixó, senyor Alcalde, ademés d' esser força curiós, resulta quelcom perillós per la salut pública i confiém que vosté tan amant com es de l' Higiene farà que tothom compleixi ab sa obligació.

Al vol.

Diálec entre el germá del quefe lerruxista de la provincia (bon xicot, perque paga), i el director de «La Razón» (bon xicot, perque firma).

—¿l qui son aquets d' EMPORDA FEDERAL?

—Els del *puf*, que varen sortir volent menjars-ho tot, que volien perdonar la vida a tothom; pro ja 'ls hi hem posat els peus a rotllo, ja 'ls hem apretat. (*no me mates...*) Are, també 'ls hi negarem aqueixos triomfs den Salvatella.

—¿l «La Razón», com va?

—Bé, es molt llegida (?); pro lo qu'ens fa mala espina son les divisions de Giróna. Crec que 's parla de fer sortir «La

(1) Encare que no ve al cas, tenim entés que les fondes i hostals decentes i higiénics, tampoc ne donen.

Revolución». Si 's confirmés, ens axafarien la guitarra.

**

¿Comentaris?... Sols se 'ns n' acut un. En Torroella no coneix als d' EMPORDA FEDERAL i ho trovém natural. Tampoc ningú coneix als de «La Razón» ¡i aixó que firmen!

Lo pintoresc

Ja comensa a donar joc l' «Alcázar Parísien (Entreban)». Ja hi han hagut, que nosaltres sapiguém, dugues batusses: una entre *brandes*, i l' altra entre la «*Lunarios*» i la «*Bella Valkiria*». La cosa no tingué importancia: algunes bofetades, alguna ampolla que volia... res. Algún día será cosa mes seria.

Ja ho deia un confrare local qu' es una cosa que hacía faalt en Figueras.

Obituari

Dilluns fou enterrat el senyor Comas y Brugat, conseqüent república i extinent d' Alcalde del nostre Ajuntament.

El millor elogi que d' ell podem fer, es dir que no tenia enemics. Aquest es el valió certificat de bonhomia que s' emporta ab ell el Sr. Comas.

Al enterro hi assistí una gentada, malgrat l' ingratitude del temps.

Rebi la seva familia l' expressió del nostre sincer condol.

Hostes

Hem tingut el plaer de saludar al il·lustre catedratic de Química inorgánica de l' Universitat de Santiago, nostre particular amic D. Josep Deulofeu Poch el qui, junt ab sa distinguida esposa i familia, arribá el passat dimars an aquesta ciutat ahont permanixerá durant les vacaciones d' istiu.

Que l' estada entre sos antics conciutadans sigui plahenta al amic Deulofeu.

**

Ha passat alguns dies a Figueres el distingit literat i critic teatral d' *El Poble Català*, D. Alexandre Plana.

Els curts moments qu' hem pogut compartir ab l' amic Plana, serviren pera ratificar-nos la promesa de col·laborar en aquest semanari, promesa que no ha pogut complir per ara degut a la seva estada a Madrid ahont aná a doctorar-se.

La redacció d' EMPORDA FEDERAL el saluda cordialment i li endreça son desitg d' un felíx retorn a la seva llar.

**

En l' exprés d' avuy dissapte ha arribat de París, ahont resideix, nostre particular amic i correligionari, l' eminent pianista En Lluís Bonaterra Gras.

Com de costum, passará la temporada d' istiuencia al costat de sa familia i es de esperar que 'ls seus amics podran veir de les seves dots remarcables en algun concert que com el de l' any passat se recorden ab vera satisfacció.

Rebi l' amic Bonaterra la nostra coral salutació.

L' orella den Jordi

Tenim de tornar a parlar d' aquest apéndix.

En primer lloc, perque la circular del Governador Civil referent al joc, se compleix ab excepcions en aquesta ciutat, puig s' ens assegura que hi ha dos societats que continuen jugant com si res haguessen passat, es dir, fent cas omís de les ordres del Sr. Benito. Pot ser es te la preocupació de creure que als rics ja s' els pot deixar que infringeixin la llei. ¡Com si no 'n coneguessim que s' hi han arruïnats a les nostres *societats aristocrátiqnes!*

En segón lloc, perque també prohibeix la llei les travesses en tots els jocs... i 's travessa... vaia si 's travessa.

Y ara que d' aixó parlem, ¿que s' han fet aquells *brios* del senyor V. de «La Razón»?

Aquet senyor V. de «La Razón», que quant no tenia periodic ens criticava perque no parlavem prou del joc, perque no erem prou enérgics, are calla.

Aquet senyor V. de «La Razón» que avans volia fer saber que 's jugava, per medi de pregons i per medi de cartells anunciadors clavats a les cantonades, are no diu res.

¿Perque no 'n parla del joc el senyor V. de «La Razón»?

Mercat del dia 29 Juny 1911

Blat.	Hectólitre	21'25 a 21'88
Ordi.	"	11'25 a 00'00
Civada.	"	8'13 a 0'00

Moresc.	"	16'88 a 00'00
Mill.	"	20'38 a 00'00
Panis.	"	15'00 a 00'00
Mongetes.	"	33'75 a 37'50
Mongets.	"	32'50 a 37'50
Faves.	"	13'75 a 13'13
Favons.	"	18'13 a 00'00
Vesses.	"	22'50 a 00'00
Sigrons.	"	31'25 a 36'25
Patates.	qq. métric	8'82 a 14'43
Oli.	Hectólitre	106'86 a 110'89
Porc els 10 kilos pes en viu	"	13'00 a 13'75
Xais de llet.	"	16'00 a 20'00
Oques una	"	4'00 a 6'00
Conills, parell.	"	3'00 a 5'00
Anecs.	"	4'50 a 5'50
Gallines.	"	6'00 a 9'00
Pollastres.	"	3'00 a 5'00
Ous, dotzena.	"	0'95 a 1'00
» compte.	"	30'00 a 31'00

DE LA COMARCA

Mitin á Llansá

Per la Unió de Vinyaters.

Diumenje prop-passat, tingué lloc á la vila de Llansá, un importantíssim mitin, en pro de la Unió de Vinyaters de Catalunya.

L'acte se celebrá en el saló de la Societat «Recreo Llansanense» que resultá insuficient per donar cabuda á la nombrosa concurrència que de tots els indrets de la Comarca Ampurdanesa s' acoblá a la simpática y riolera vila de Llansá, donant-li una agradable nota d' alegria que contribuí a refermá la grossa animació y entusiasme que ja regnava.

Obrí l'acte ab breus i sentides paralles l' Alcalde Sr. Calsina, cedint a continuació la presidencia al digne president de la Unió, Sr. Puig de la Bellacasa qui la ocupá en mitj de forts aplaudiments.

Seguidament se llegiren les adhesions del Sr. Zulueta, (diputat per Vilafranca) Sr. Bofarull, (Senador per Girona), Srs. Lloberas i Giralt, diputats provincials, Ajuntament de Pau, Ajuntament de Selva de Mar, Mossen Adroher, Pbre. de Llansá, Assistent al acte, en representació dels Diputats Provincials el Sr. Turró (per la Bisbal) i el Sr. Martí Inglés (per Figueres).

Feren us de la paraula els capdeventers de la Unió Srs. Puig de la Bellacasa, Terrades i Miquel i Cuscó i els entusiastes propagadors senyors Puig de la Bellacasa (fill), Fluvia i Turró de Palau.

Magístralment i ab brillants parrafades, glossaren l'obra de la Unió, posant de manifest l'alta é indiscutible necesitat de la mateixa com á unic remei per posar terme á la precaria situació que atravessa actualment l' agricultura catalana en general y especialment la viticultura per ser la qüestió fonamental de la seva existencia no solsament per la quantia dels seus interessos (un 60 per 100 sobre la producció total) sino que també perque degut á la seva complexitat implica un major esforç, una acció mes intensa y persistent, quina acció no fora feconda y profitosa sens una direcció ordenada y conscient.

Remarcaren com un bell exemple digne d'imitarse, la conducta seguida pels vinyerons de Fransa, portant valentment a la practica les solucions preconizadas per l'Unió y ningú ignora els hermosos resultats obtinguts.

Feren historia de lo ocorregut, evidenciant que no fou ab estridencies, ni apelant á la revolta i a la violencia com conseqüent l' assoliment de les seves aspiracions, sino ab procediments pacífics, obrant reflexivament, per medi d' una acció comú, ordenada i conscient. Per aital motiu, nosaltres que considerariem com un gran avens, com un gran pas, donat en el camí de la redempció y millorament a que aspirem, poguem posar en plas parentori al seu nivell, venim obligats a aconsellarvos que 's fa precis seguir les seves petxades sens alterar els procediments.

Mes cal fer constar que allí els resultats han sigut, tan com hermosos y satisfactoris, immediats per rahó de que sociologicament estaven ben preparats no únicament per la seva cultura sino que també per que 'ls caracterisa un fort esprit d' associació del qual aquí estém per desgracia mancats.

Nosaltres ens sentim orgullosos de poguer cantar les excelencies dels catalans, sentim una intima satis, acció tant senyalem les nostres qualitats, voldriem que sols l' elogi pogués florir en nostres llavis, pro es fa precis ser franchs, sincers, declará ab noblesa els nostres defectes, esforcarnos á corregirlos; i el defecte inherent á nosaltres, defecte gravíssim, es nostre exagerat individualisme.

Nosaltres que tenim una confiansa ilimitada en la realisació immediata de l'obra de la Unió que's fa cada dia mes necesaria, tenim el convenciment, la ferma persuassió, la fé indestructible de que tots sense reserves, sense vacilacions, sens temors ni suspicacies de cap mena, fent un esforç de voluntat suprema, enfonsarem aquest defecte que se us imputa, desentovos de aquest llevat individualista, del qual fins avui heu estat víctimes, i compreguem la seva valua i transcendencia efectuant el vostre ingrés a l' Unió, convertintvos en esforcats adalits pera lluitar denodadament en la mida de les vostres forces fins conseguir qu' es vegin coronades per l' éxit les esperances que ha fet concebir l' obra de l' Unió; no defallint fins que s' hagi passejat triomfalment la seva gloriosa senyera arreu de la encontrada catalana.

Catalans: per lo millorament de la nostra situació económica, per la difusió dels coneixements moderns que 'ns permetin una mes perfecta elaboració dels nostres vins i aixís mateix també dels nostres productes agrícols en general, per amor á nostra terra i fins per dignitat, ¡Visca l' Unió de Vinyaters!

Ab fonda religiositat escoltá el public els eloquents parlaments dels oradors, tributantshi al acabar cada un d' ells sorolloses ovacions.

A la sortida, la gent invadié els carrers de la vila formantse animats rotllos que comentaven favorablement les grades impresions rebudes aquella tarde, fent pressagiar que la jornada havia estat feconda i profitosa per l' Unió.

JABÓN-CATALONIA

¡¡SAPOLOXIN!! ¡¡SAPOLOXIN!!
 FÁBRICA de JABONES de TODAS CLASES
JUAN BOSCH, Figueras
 Calle Concepción, 8 y 10
 Plaza Constitución, 16
 MARCAS REGISTRADAS ** PATENTE DE INVENCION

GRANS ASSORTITS DE
 QUINCALLA, MERCERÍA Y BISUTERIA
 DE

Jaume Navarra

Carré de Gerona, núm. 3, FIGUERAS
 Últimas novetats en Bisuteria, Vanos, Parayguas y Sombrillas Juguets de totas menas

RICART YMBERT

Representant de Cicles Sanromá
 y de la Lámpara Z.
 Preu 2 ptes.
 Patins Brampton
 Maquinaria, Material
 Y ventiladors elèctrics

DROGUERIA

Antonio Gimenez

Artículos para la Fotografía

Sociedad Anónima CRÓS

ABONOS QUÍMICOS

CARLOS REIG

Calle de la Rutlla, núm. 13, FIGUERAS
 Azufres, Sulfatos y semillas de selección imejorable.

ANTIGA Y ACREDITADA
 FARMACIA

R. MARTIN

(Sucesor de Deuloféu)
 ANÁLISIS D'ORINS

MAGATZEMS DE CARBÓ

J. GUILLAMET

Mineral Cok y vegetal
 CALITATS GARANTIDES, PREUS SUMAMENT REDUITS
 Servey a domicili
 Diposit central: Carrer de Castelló, 30, Figueres

Fábrica de Chocolates de

PEDRO VIÑAS

VENTAS AL POR MAYOR Y MENOR
 CALLE JUAN MATAS, 22, FIGUERAS

Vasconia

El mejor jabón

para lavar la ropa

Agente exclusivo para Cataluña

J. Fonolleda Serra

Barcelona

Unica casa que garantiza 'ls articles en or chapat.

Diposit de coronas mortuorias.

Casa especial en guants, Quincalla, Mercería, Bisutería

Emili Senmartí

PLAÇA CONSTITUCIÓ, 3

Banos, Paraiguas y sombrillas ** Perfumeria del Pais y Extranjera
 Casa especial en novetats pera modistes.

TRANSPORTS

BENET DEUSEDAS

PALAU, 14, (Rambla) FIGUERES

Especialitat en Maquinaria Agrícola de la casa WOOD de New York

¡Agricultors i demás personas aficionadas en maquinaria!
 Passeu a veure nostres máquinas (fent comparacions ab totas las altres) i demaneu Catalacs.

Exposició i venta tots els mercats i dias de fira,

J. Fajol, Rutlla, 25, FIGUERAS.

SENYORES: visitin els grans Magatzems LA CONFIANSA ahont hi trovarán les últimes creacions de la present temporada.
FILLS DE JOSEP MASSOT
 — Preu fixo en xifres conegudas —

Botiga de calsat d'en MARTÍ CANADELL

CARRER DE PERELADA, núm. 30, FIGUERAS
 Gran assortit de calsat de totas clases y seccions, tot ell confeccionat ab formas modernas.
 NOVETATS EN CALSAT DE SENYORA PER LA PRESENT TEMPORADA
 — PREUS REDUITS —

Cine del Teatro Principal

Grandes -unciones todos los dias festivos tarde y noche y los lunes noche.

PROGRAMAS DE LAS MEJORES MARCAS

Estrenos todos los dias

Variando tarde y noche.

Detalles por programas

INMENSO Y VARIADO SURTIDO EN TODA CLASE DE LICORES Y VINOS

LA CUBANA

Pulcritud y esmero en la confección de dulces y pasteles.
 Recomendando el chocolate Angelical vainilla.
 NUEVA, 5 y 7, FIGUERAS

COLMADO COMESTIBLES

PASTELERIA CHAMPAGNES

JABÓN ALEGRET
 CASA FUNDADA EN 1795

FÁBRICA DE JABONES DE TODAS CLASES de **Carlos Alegret**
 Despacho: Nueva, 4, FIGUERAS

Grandes Almacenes

Jaime Matas Hortal

Calles Juan Matas, 16 y Magre, 4, Figueras
 Grandes surtidos de novedades para señora
 EN SEDERÍA, LANERÍA, ALGODONES, MANTONES, MANTILLAS CÉFIROS, ETC
 Echarpes gran fantasia
 Tules seda bordados para trages y para blusas
 Especialidad en artículos para lutos.
 PRECIO FIJO

Sastrería La Bandera

LEED Y OS CONVENCERES: Los precios que rigen en esta casa son casi la mitad de los que os cobran otras sastrerías por estar nosotros inteligenciados con una fábrica de Sabadell que semanalmente nos remite Novedades.
 No olvidéis lo que acabáis de leer, como tampoco que desde esta fecha contamos con aumento de personal en el Taller y un excelente cortador de Barcelona para poder atender a la cada dia más numerosa clientela. Fijaos bien, trajes a mitad de precio

“ Daisy ”

Es el matador de moscas más eficaz y económico de todos. pues basta una sola carga para toda la temporada.
 Precio de cada aparato con su carga Ptas. 1'00
 Carga de recambio. " 0'75
 VENTAS AL POR MAYOR Y MENOR EN
 Casa A. CRUMÓLS É HIJOS, Lasauca, 1, Figueras.

Espay reservat per anunci de la Gran Farmacia y Laboratori de MIQUEL VIDAL, antes de J. MONCANUT, Carrer Presó, (Cantonada Ingeniers), FIGUERES.